Cofnodion y Bwrdd

Hybu Cig Cymru
12/03/2026 10:00GMT
@ Swyddfa, Aberystwyth

Presenoldeb

Yn Bresennol:

Aelodau: Jack Evershed, Hugh Hesketh-Evans OBE (o bell), Dewi Hughes, Emlyn Roberts (o bell), Paul Savage, Cath Smith, John T Davies, Mike Humphreys, Caroline Sanger-Davies

Trwy wahoddiad: Karla Price (Llywodraeth Cymru (o bell).

Y Swyddogion Gweithredol: Jose Peralta, Meilyr Ceredig, Gareth Jones, Pip Gill, John Richards (o bell), Jo Horder.

Ar gyfer Eitem 4: Owain Edwards (Llywodraeth Cymru) (o bell), Chris Moore (Llywodraeth Cymru) (o bell).

1. Croeso a Sylwadau'r Cadeirydd

Croesawyd pawb i'r cyfarfod gan y Cadeirydd. Hwn oedd cyfarfod cyntaf y Bwrdd a drefnwyd gan ddefnyddio OnBoard, sef rhaglen reoli'r Bwrdd, a diolchodd y Cadeirydd i'r aelodau a'r Pwyllgor Gwaith am yr hyn a wnaed i sefydlu'r system a mynychu'r hyfforddiant.
Rhoddodd y Cadeirydd ddiweddariad am ddigwyddiadau a chyfarfodydd allweddol y bu'n eu mynychu oddi ar gyfarfod blaenorol y Bwrdd:

- 21 Ionawr - Brecwast UAC yng Nghaerdydd gyda'r Prif Swyddog Gweithredol
- 27 Ionawr - Dathliadau Pen-blwydd CFfI yn 90 oed, Y Senedd, Caerdydd
- 4 Chwefror - Cinio Ffarwel Llywydd NFU Cymru, Caerdydd
- 9 Chwefror - Proses ddidoli ar gyfer ceisiadau Cyfarwyddwyr Anweithredol
- 12 Chwefror – Cyfarfod diweddaru'r Bwrdd
- 25 Chwefror - Cynhadledd NFU, Birmingham, gan gynnwys cyfarfod â Chadeiryddion a Phrif Swyddogion Gweithredol y Byrddau Ardoll ar y cyd
- 26/27 Chwefror - Cyfweliadau ar gyfer Cyfarwyddwyr Anweithredol
- 4 Mawrth - Cinio cyn-gynhadledd y CLA
- 5 Mawrth - Cynhadledd y CLA; cadeirio sesiwn Bwyd a Ffermio

Nodwyd bod cynigion penodi wedi'u hanfon at bedwar Cyfarwyddwr Anweithredol newydd. Ar ôl eu derbyn yn ôl, bydd y penodiadau newydd yn cael eu cyhoeddi i'r Bwrdd a gwneir cyhoeddiad cyhoeddus cyn diwedd mis Mawrth. Diolchodd y Cadeirydd i gynrychiolwyr Llywodraeth Cymru am eu cymorth gyda'r broses recriwtio.

2. Datganiad o Fuddiant

Datganodd Jack Evershed fod ei fab wedi cael ei gontractio i wneud gwaith i IBERS ar brosiect Sylfaenu HCC.
Nodwyd bod Mike Humphreys a'i gydweithiwr, David Kopecky, wedi cyflwyno papur i'r *Journal of Food and Energy Security*, gan adrodd am y tro cyntaf ar y genynnau gwrthsefyll sychder effeithiol sy'n bresennol yn yr amrywiad glaswellt AberRoot.

3. Ymddiheuriadau am absenoldeb

Cafwyd ymddiheuriadau gan Vicki Spencer-Davies, Gareth Davies, Russ Thomas, Jason Craig a Maria Richards. Nodwyd mai dim ond rhan gyntaf y cyfarfod yr oedd Hugh Hesketh Evans ac Emlyn Roberts yn gallu ei fynychu.

4. Diweddariad Cynnydd Amryw-Rywogaeth Cymru (EIDCymru)

Croesawodd y Cadeirydd Owain Edwards a Chris Moore i'r cyfarfod. Darparwyd diweddariad ar gynnydd y prosiect hyd yn hyn, gan gynnwys:

- Mae data cynhyrchu'r System Olrhain Gwartheg (CTS) bellach yn mynd i amgylchedd Amlrywogaeth Cymru (MSW) yn ddyddiol. Bydd mewnbwn data ar CTS yn ymddangos yn MSW y diwrnod canlynol. Mae MSW hefyd yn dal data cynhyrchu CTS ar gyfer Cymru a Lloegr yn ôl i ddechrau CTS. Roedd y cam hwn bellach wedi'i gwblhau.
- Roedd deialog gyda'r lladd-dai mwyaf yn parhau ac roedd y gwaith o adeiladu lladd-dai yn mynd rhagddo.
- Roedd trafodaethau wedi dechrau gyda rhai lladd-dai bach sy'n defnyddio CTS ar-lein. Roeddent wedi dechrau ei brofi'n llwyddiannus. Pan fydd ateb yn fwy terfynol, bydd deialog yn dechrau gyda lladd-dai bach eraill.
- Cytunwyd ar ffordd o rannu cofnodion marwolaethau mewn lladd-dai yng Nghymru yn ôl i CTS, gyda gwaith ar y gweill i adeiladu rhyngwyneb trwy wasanaethau gwe CTS.
- Roedd deialog gyda darparwyr meddalwedd cofnodi da byw wedi bod yn digwydd.
- Anfonir cyfathrebiad at bawb sy'n cadw da byw yn ddiweddarach ym mis Mawrth i'w hysbysu am yr hyn sy'n digwydd gyda MSW yn ddiweddarach yn y flwyddyn, a beth mae hyn yn ei olygu iddynt.
- Parhaodd y tîm i weithio yn unol â'r dyddiadau cynllun gwreiddiol.

Cafwyd ymholiad ynghylch cyfathrebu â thîm EIDCymru a sut maent yn cael gwybod am ddatblygiadau ac yn gallu cymryd rhan ynddynt. Gofynnir am farn arweinwyr EIDCymru i ganfod pa wybodaeth sydd ei hangen.
Gweithredu: Y Prif Weithredwr / Llywodraeth Cymru
Roedd gwaith wedi mynd rhagddo ar ddrafft Cytundeb Lefel Gwasanaeth (SLA) ar gyfer EIDCymru. Mae angen trafodaeth bellach am hyn. Cytunwyd ar gyllideb ar gyfer EIDCymru.
Trafodwyd y strategaeth gyfathrebu a'r disgwyliadau, y capasiti a'r adnoddau sydd eu hangen i'w chyflawni. Datblygwyd drafft a chaiff ei rannu gyda'r Bwrdd ar ôl ei gwblhau. Cytunwyd y byddai'n fuddiol i HCC gael golwg gynnar ar y drafft, a chael cyfarfodydd rheolaidd gyda thîm y prosiect wrth symud ymlaen.
Gweithredu: Pennaeth Hyrwyddiadau a Gweithrediadau / Llywodraeth Cymru
Cafwyd ymholiad ynghylch a oedd swyddogion iechyd anifeiliaid awdurdodau lleol yn cael gwybod am MSW. Er bod tîm y prosiect yn cyfarfod bob deufis gydag awdurdodau lleol, a bod cynrychiolwyr hefyd yn eistedd ar grŵp LIDAG, ni wyddys a yw'r wybodaeth yn llifo i'r swyddogion hynny sy'n ymweld â ffermydd yn rheolaidd er mwyn eu cadw'n ymwybodol o'r hyn sy'n digwydd. Bydd tîm y prosiect yn ymchwilio i hyn.
Gweithredu: Llywodraeth Cymru
Darparwyd diweddariad ar yr eitem Materion yn Codi i egluro'r sefyllfa gyda chyflenwyr tagiau gwartheg i sicrhau eu bod yn darparu'r wybodaeth gywir i gwsmeriaid. Bydd diweddariad yn cael ei gynnwys yn llyfryn diweddaru'r Gwanwyn ynghylch BVD mewn gwartheg. Ni fydd unrhyw gyfathrebu ffurfiol yn digwydd nes bod y sefyllfa ynghylch diffodd CTS a'r system CAD yn hysbys. Bydd y tîm prosiect yn dal i ddiweddaru'r Bwrdd ynglŷn â hyn.
Diolchodd y Bwrdd i dîm y prosiect am y diweddariad a'r cynnydd a wnaed hyd yma.
Yn dilyn y diweddariad, trafodwyd y dewis am friffio ar lefel uwch ac ehangach ynghylch y prosiect MSW. Bydd hyn yn cael ei godi gyda Llywodraeth Cymru yn y cyfarfod Llywodraethiant nesaf.
Gweithredu: Y Prif Weithredwr

5. I gymeradwyo cofnodion o gyfarfodydd y Bwrdd

5.1. Cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Ionawr 2026

Cymerwyd bod yr uchod yn gywir, a chafodd ei gymeradwyo gan y Bwrdd.

5.2. Cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Chwefror 2026

Cymerwyd bod yr uchod yn gywir, a chafodd ei gymeradwyo gan y Bwrdd.

6. Materion yn codi

Cymerwyd bod yr adroddiad yn gywir. Cafodd yr holl faterion sydd heb eu penderfynu eu cynnwys ar yr agenda.

7. Cyflwyniad am Ymgyrch Cig Eidion Cymru PGI 2025 – 2026

Cyflwynodd yr Arweinydd Ymgysylltu â Brand yr uchod, gan roi crynodeb o'r dull strategol, y strategaeth greadigol, penawdau'r ymgyrch a'r sianeli a ddefnyddiwyd.
Llwyddodd yr ymgyrch integredig i gael cyrhaeddiad, ymgysylltiad a gwelededd cryf ar gyfer Cig Eidion Cymru PGI. Cysylltodd yr ymgyrch 'Lleol Naturiol' â chwsmeriaid posibl ledled Cymru, gan gyrraedd 1.5 miliwn o bobl yn ystod y cyfnod o dri mis. Cyflawnodd gweithgaredd digidol ganlyniadau rhagorol, gyda gweithgaredd ar-lein yn unig yn darparu dros 5.5 miliwn o gyfleoedd i weld yr ymgyrch. Sicrhaodd cyfuniad o hysbysebu digidol wedi'i dargedu fod cynnwys hyrwyddo yn cael ei gyflwyno'n uniongyrchol i'r defnyddwyr a oedd fwyaf tebygol o brynu Cig Eidion Cymru, gan wneud y mwyaf o effeithlonrwydd a gwerth yr ymgyrch. Cafodd syniadau defnyddwyr o Gig Eidion Cymru PGI eu cadw i raddau helaeth.
Nododd y Bwrdd y cyflwyniad a llongyfarchodd HCC ar yr ymgyrch.

8. Corfforaethol

8.1. Cynllun Gweithredol drafft 2026-27

Cyflwynwyd yr uchod gan y Prif Weithredwr ac Arweinydd y Cynhyrchwyr a Phroseswyr. Mae'r Cynllun yn nodi cyfeiriad strategol HCC ar gyfer y pedair blynedd nesaf i gyflawni'r blaenoriaethau a'r amcanion a nodir yng Ngweledigaeth HCC ar gyfer y Diwydiant Cig Coch yng Nghymru a chyflawni'r canlyniadau a ddiffinnir yng Nghynllun Busnes drafft y sefydliad.
Cafwyd trafodaeth ar y ddarpariaeth arfaethedig a'r dangosyddion perfformiad allweddol posibl.
Yn gyffredinol, roedd y Bwrdd yn fodlon ar y Cynllun drafft. Bydd cymeradwyaeth ffurfiol o'r Cynllun terfynol yn cael ei hargymell yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Mai 2026, cyn ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w gymeradwyo.

8.2. Rhagolwg Cyllideb 2026-27

Cafodd yr uchod ei gyflwyno gan y Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol. Y prif bwyntiau allweddol oedd:

- Rhagwelir y bydd cyfanswm yr incwm ar gyfer y flwyddyn yn £5.2m, cynnydd ar y flwyddyn flaenorol, yn bennaf oherwydd cyllid grant Llywodraeth Cymru ar gyfer y Rhaglen Eneteg Ddefaid dros dair blynedd (£1m y flwyddyn), a'r cynnydd yn y gyfradd ardoll a gymeradwywyd ar gyfer mis Ebrill 2026.
- Mae’r pwysau allweddol o ran costau yn cynnwys cynnydd mewn prisiau ynni, cynnydd mewn Yswiriant Gwladol a chwyddiant cyflogau, a buddsoddiadau angenrheidiol mewn diogelwch digidol a seiber.
- Mae gwaith yn parhau i ymgorffori mesurau effeithlonrwydd drwy adolygiadau, gwelliannau caffael, a datblygu strategaethau hirdymor ar gyfer ystadau, seilwaith digidol, a chymorth TG.

- Mae llif arian yn parhau i gael ei reoli'n agos gyda rhagolygon gwell, gan adlewyrchu risgiau ynghylch amseriad ardoll, rhwymedigaethau pensiwn a Chyllid a Thollau EF, incwm ailwladoli , a chyflwyno rhaglenni wedi eu hariannu gan grantiau.
- Bydd cronfeydd arian parod hirdymor yn cael eu rheoli o fewn y trothwy Dogfen Fframwaith 10%, yn amodol ar ymgysylltu â Llywodraeth Cymru pan fo angen.
- Mae'r rhagolwg ar gyfer 2026–27 yn rhoi sefyllfa o fantoli'r cyfrifon gyda chynlluniau wrth gefn wedi'u nodi i liniaru unrhyw ddiffyg incwm posibl.

Trafodwyd y sefyllfa debygol ynghylch y trothwy cronfeydd arian parod o 10%. Sicrhawyd y Bwrdd bod y Tîm Gweithredol wrthi'n rheoli'r sefyllfa hon drwy ragolygon am well llif arian parod hyd at 31 Mawrth 2026, monitro cyson o dderbyniadau ardoll a rhwymedigaethau sy'n sensitif i amseriad, ac ymgysylltiad parhaus â swyddogion Llywodraeth Cymru ynghylch sefyllfaoedd posibl arian parod ar ddiwedd y flwyddyn
At ei gilydd, mae Rhagolwg y Gyllideb ar gyfer 2026–27 yn cyflwyno cynllun ariannol cytbwys sy'n cyd-fynd â'r blaenoriaethau strategol a nodir yng Nghynllun Busnes 2026–30.
Nododd y Bwrdd yr uchod a chymeradwyodd ragolwg y gyllideb ar gyfer 2026-27.
Diolchodd y Bwrdd i'r Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol am ddarparu adroddiad cadarn a chynhwysfawr.

8.3. Adolygiad o Lywodraethiant

Rhoddodd y Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol drosolwg o dair dogfen lywodraethiant a gyflwynwyd i'r Bwrdd:
8.3.1. Cylch Gorchwyl y Bwrdd
8.3.2. Rheolau Sefydlog y Bwrdd
8.3.3. Rhestr o Faterion a Gedwir yn Ôl i'r Bwrdd
Datblygwyd y dogfennau hyn yn dilyn yr adolygiad o lywodraethiant sefydliadol, a gynhaliwyd i sicrhau ymgyfuniad llawn â gofynion statudol, fframweithiau Llywodraeth Cymru, ac arfer gorau cydnabyddedig yn llywodraethiant y sector cyhoeddus.
Nodwyd y dogfennau gan y Bwrdd a chawsant eu cymeradwyo yn amodol ar yr hyn a ganlyn:

- Eglurhad o ddiffiniadau Ysgrifennydd y Cwmni/Ysgrifennydd y Bwrdd yn y Cylch Gorchwyl

Gweithredu: Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol

9. Adroddiadau HCC

9.1. Adroddiad Darparu

Cymerwyd bod yr adroddiad yn gywir a chafodd ei nodi gan y Bwrdd.

10. Rhannu Gwybodaeth

10.1. Gweledigaeth 2030

Pennaeth Hyrwyddiadau a Gweithrediadau Nodwyd bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i ddigwyddiadau wyneb-yn-wyneb i gyfleu'r Weledigaeth i randdeiliaid.

10.2. Cynllun Busnes 2026-30

Dywedodd y Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol y cafwyd cadarnhad bod Cynllun Busnes HCC 2026-30 wedi'i gymeradwyo gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig.
Cymerwyd bod y Cynllun yn gywir a chafodd ei nodi gan y Bwrdd.

10.3. Model Hunanasesu (SAM) Llywodraeth Cymru

Cyflwynwyd yr uchod gan y Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol.
Roedd Model Hunanasesu Cymru yn cynnwys cyfres o gwestiynau i dimau partneriaeth a chyrff cyhoeddus eu defnyddio o'r ddesg fel 'archwiliad iechyd' o'r corff ac i adolygu'r berthynas â Llywodraeth Cymru. Cwblhawyd yr asesiad ar y cyd â thîm y bartneriaeth. Roedd y canfyddiadau'n gadarnhaol iawn ar y cyfan. Cyflwynwyd yr asesiad wedi'i gwblhau i Dîm Arweinyddiaeth a Llywodraethiant Cyrff Cyhoeddus Llywodraeth Cymru a chaiff ei ystyried gan Grŵp Cyfeirio'r Cyrff Cyhoeddus fel rhan o drefniadau goruchwylio ehangach.
Nododd y Bwrdd yr adroddiad.
Nodwyd bod cyfeiriad o fewn y Cytundeb Fframwaith at Gôd Llywodraethiant Corfforaethol y DG sy'n datgan mai'r arfer gorau yw gwerthuso'r Bwrdd yn flynyddol, gydag asesiad annibynnol yn cael ei gynnal bob tair blynedd. Ystyrir y ffordd orau o gynnal asesiadau ystyrlon ar sail Gwerth am Arian.
Gweithredu: Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol

11. Adolygu a Chymeradwyo Dogfennau Allweddol

Cyflwynwyd yr uchod gan y Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol. Roedd angen cymeradwyaeth y Bwrdd ar chwe pholisi cyfundrefnol. Mae'r dogfennau hyn wedi'u cynhyrchu neu eu diweddaru fel rhan o gylch adolygu llywodraethiant a rhaglen cydymffurfio deddfwriaethol HCC.

11.1. Polisi Teithio a Chynhaliaeth

Roedd y polisi wedi cael ei adnewyddu yn unol â deddfwriaeth Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi a chanllawiau Llywodraeth Cymru, gan roi canllawiau cliriach i staff.
Cafodd y polisi ei gymeradwyo gan y Bwrdd.

11.2. Cynllun Iaith Gymraeg

Mae'r Cynllun Iaith Gymraeg yn nodi ymrwymiad HCC i ddarparu gwasanaethau a chyfathrebu yn y Gymraeg a'r Saesneg a chafodd ei ddiweddaru, gan gydweithio'n agos â Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg.
Cymeradwywyd y Cynllun gan y Bwrdd.

11.3. Côd Ymddygiad Staff

Mae'r polisi yn nodi côd ymddygiad HCC ar gyfer staff neu'r rhai sy'n gweithio i HCC. Mae'r polisi yn disodli'r Polisi Ymddygiad Busnes.
Cafodd y polisi ei gymeradwyo gan y Bwrdd.

11.4. Polisi Gweithio Hyblyg

Diweddarwyd y polisi i adlewyrchu diwygiadau deddfwriaethol a gyflwynwyd drwy 'r Ddeddf Cysylltiadau Cyflogaeth (Gweithio Hyblyg) 2023 a'r Rheoliadau Gweithio Hyblyg (Gwelliant) 2023.
Cafodd y polisi ei gymeradwyo gan y Bwrdd

11.5. Polisi Absenoldeb Mamolaeth, Tadolaeth a Rhannu Gofal Rhiant, gan gynnwys Absenoldeb a Thâl Mabwysiadu

Diwygiwyd y polisi i adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol diweddar i'r hawl i fabwysiadu ac i sicrhau cydymffurfiaeth barhaus.
Cafodd y polisi ei gymeradwyo gan y Bwrdd.

11.6. Polisi Absenoldeb Rhiant

Diwygiwyd y polisi i adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol diweddar ac i sicrhau cydymffurfiaeth barhaus.
Cafodd y polisi ei gymeradwyo gan y Bwrdd yn amodol ar eglurhad o baragraffau 2.2 a 2.3.
Gweithredu: Pennaeth Cyllid a Llywodraethiant Corfforaethol

12. Pwyllgorau HCC

12.1. Pwyllgor Archwilio a Risg

12.1.1. I fabwysiadu cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Hydref 2025

Mabwysiadwyd y cofnodion gan y Bwrdd.

12.1.2. I dderbyn adroddiad llafar am y cyfarfod a gynhaliwyd 26 Chwefror 2026

Darparodd Cadeirydd y Pwyllgor adroddiad llafar a thynnodd sylw at y pwyntiau allweddol:

- Offer Hunanasesu Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) Asiantaeth Archwiliad Mewnol y Llywodraeth (GIAA) – cafodd ei gwblhau gan y Pwyllgor, ac yna cwblhawyd nifer o gamau gweithredu ar feysydd yr oedd angen eu gwella. Roedd camau gweithredu pellach i wella llywodraethiant, sicrwydd ac effeithiolrwydd y pwyllgor yn mynd rhagddynt. Un cam gweithredu oedd bod y Pwyllgor yn cyfarfod â'r archwilwyr heb swyddogion HCC yn bresennol, a chynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar ddiwedd cyfarfod y Pwyllgor. Ni chodwyd dim byd o bwys.
- Ymgynghoriad Ffioedd Archwilwyr 2026-27 - yn dilyn yr ymgynghoriad, roedd yr Archwilydd Cyffredinol wedi cyhoeddi llythyr generig yn egluro'r cynnydd a'r rhesymau drosto. Gostyngwyd y cynnydd yng nghyfradd y ffi o 5.5% i 5.3% (cyfartaledd pwysol). Teimlai'r Pwyllgor nad oedd hyn yn adlewyrchu'r costau i sefydliadau bach. Nodwyd bod Cadeirydd y Bwrdd wedi codi'r mater yng Nghyfarfod Cadeiryddion Cyhoeddus Llywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr a threfnwyd bod y Cyfarwyddwr yn trafod y mater gydag Archwilydd Cyffredinol Cymru. Bydd hyn yn cael ei ddilyn i fyny yn y cyfarfod nesaf.
- Cynnydd Archwiliad Mewnol - Cyflwynir adroddiad ar yr archwiliad Caffael i'r Pwyllgor ym mis Mehefin.
- Dilyniant archwiliad mewnol - gwnaed cynnydd da wrth weithredu argymhellion archwilio blaenorol.
- Cynllun Gweithredu
- Llywodraethiant Gwybodaeth – Derbyniwyd ymateb ffurfiol

12.1.2.1. Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Risg

Cafodd y Cylch Gorchwyl ei
Cafodd y Cylch Gorchwyl ei gadarnhau gan y Bwrdd.

12.1.2.2. Polisi Diogelu Data

Diweddarwyd y polisi yn dilyn yr adolygiad Archwilio Mewnol yn ddiweddar i adlewyrchu holl egwyddorion Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol **(**GDPR) y DG a chafodd ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Risg ar 26 Chwefror 2026.

Cafodd y polisi ei gadarnhau gan y Bwrdd.

13. Unrhyw Fater Arall

Cafodd aelodau eu hatgoffa gan y Cadeirydd i fod yn ofalus yn ystod y cyfnod cyn etholiad y Senedd.